

Lausunto

Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä

LAUSUNTO VÄYLÄVIRASTON OHJELMAKOKONAISUUDESTA

Väylävirasto pyytää lausuntoja väyläverkon ohjelmakokonaisuudesta vuosille 2026–2034. Väyläviraston ohjelmakokonaisuuden muodostavat perusväylänpidon suunnitelma, suunnitteluohjelma, investointiohjelma ja ohjelmakokonaisuuden raportti, jotka toteuttavat valtakunnallista liikennejärjestelmäsuunnitelmaa, eli Liikenne 12 -suunnitelmaa. Ohjelmat on laadittu Liikenne 12 -suunnitelman rahoitusohjelman sekä kehys- ja talousarviopäätösten asettamissa rajoissa.

Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä lausuu ohjelmakokonaisuudesta Turun ydinkaupunkiseudun näkökulmasta. Ydinkaupunkiseutuun kuuluvat Turun kaupunki, Kaarinan kaupunki, Raision kaupunki, Liedon kaupunki, Naantalin kaupunki ja Ruskon kunta.

Väylävirasto on esittänyt lausuntopyynnössään kuusi kysymystä lausunnonantajien vastattavaksi. Turun kaupunkiseudun lausunto on jäsennetty Väyläviraston esittämien kysymysten mukaan.

Lausuntopyynnön kysymys 1: Toteuttaako ohjelmakokonaisuus mielestänne parhaalla mahdollisella tavalla Liikenne 12 -suunnitelmassa sille asetettuja tavoitteita ja linjauksia?

Turun kaupunkiseutu käsittelee tätä vastauksissaan kysymyksiin 5 ja 6.

Lausuntopyynnön kysymys 2: Perusväylänpidon suunnitelma: onko perusväylänpitoon osoitettu rahoitus kohdennettu perustellusti ja vaikutukset kuvattu ymmärrettävästi?

Perusväylänpidon suunnitelmassa todetaan, että perusväylänpidon rahoitus laskee erittäin niukalle tasolle vuosina 2027–2029. Suunnitelman mukaan ”käytettävissä oleva korjausrahoitus riittää vain vilkasliikenteisimmille väylille”. Edelleen todetaan, että ”jos perusväylänpidon rahoitusta edelleen vähennetään, väylien tarpeellisia korjauksia joudutaan leikkaamaan myös vilkkaimmalla verkolla.”

Turun kaupunkiseudun kuntayhtymän arvion mukaan perusväylänpidon rahoitus laskee vuosina 2027–2029 äärimmäisen matalaksi. Suomen talouskasvun ja valtakunnallisen elinvoiman kannalta vilkasliikenteisimpien väylien kunnossapito on välttämätöntä ja on huolestuttavaa, että Väyläviraston ohjelmakokonaisuuden pääviesteissä varoitetaan myös vilkasliikenteisiin väyliin kohdistuvista leikkauspaineista. Suomen väestö, liikennevirrat ja kansantalouden tuotanto jatkavat keskittymistään suurimmille kaupunkiseuduille ja niitä yhdistäville vyöhykkeille. Maamme talouden kannalta on oleellista, että liikennejärjestelmän ylläpito ja investoinnit ovat tasolla, joka mahdollistaa ja tukee tätä kasvua.

Lausuntopyynnön kysymys 3: Suunnitteluohjelma: mitä suunnittelukohteita tulisi edistää lähivuosina? Mitä perusteluja näiden edistämiseksi on?

Turun kaupunkiseudun kannalta tärkeitä suunnitelmakauden aikana edistettäviä uusia suunnitteluhankkeita ovat Turun kehätien (kt 40) yleissuunnitelma valtateiden 8 ja 10 välillä, valtatie 10 tiesuunnitelman laatiminen Turun kehätien ja Liedon Loukkaisten välillä sekä uuden Liedon keskustasta Suopohjan kautta Kaarinan Pukkilaan ja Raadelmaan ulottuvan tieyhteyden suunnittelun käynnistäminen.

Turun kehätien (E18) parantaminen on vielä kesken Raision keskustassa ja Raision keskustan ja Naantalin sataman välillä. Näiden hankekokonaisuuksien osalta on tehtävä tarvittavat investointi- ja rahoituspäätökset, jotta E18-tie saadaan parannettua Euroopan unionin TEN-T-verkon vaatimalle tasolle. Turun kehätien liikennemäärien kasvu vaatii jatkossa myös yleissuunnitelmaa kehätien valtateiden 8 ja 10 välisen osuuden edelleen kehittämiseksi.

Turun kehätien ja Liedon keskustan välillä valtatie 10 puutteellinen välityskyky ruuhkauttaa liikennettä ja vaarantaa liikenneturvallisuutta. Valtatie 10 nelikaistaistamisen tiesuunnitelman valmistelu on käynnistettävä viipymättä.

Turun kaupunkiseudun itäpuolen liikenne- ja logistiikkayhteyksien sujuvoittamiseksi on käynnistettävä uuden Liedon keskustasta Suopohjan kautta Kaarinan Pukkilaan ja Raadelmaan ulottuvan tieyhteyden suunnittelu (Vt 10 – kehätie – Vt 1). Uusi tieyhteys vähentäisi valtatie 10 ruuhkautumista Liedon ja Turun välillä sekä parantaisi liikennejärjestelmän välityskykyä Turun ja Kaarinan sisäisellä tieverkolla.

Lausuntopyynnön kysymys 4: Investointiohjelma: miten muuttaisitte ohjelmaa seuraavan päivityksen yhteydessä sille määritetyn talouskehityksen puitteissa? Millaisia positiivisia vaikutuksia muutoksella saavutettaisiin?

Vuosille 2027–2034 esitetty investointiohjelma sisältää vain vähäisiä investointeja Turun kaupunkiseudulle. Kasvavan Turun kaupunkiseudun

liikennejärjestelmän kehitys ja toimivuus vaativat uusia väyläverkon investointeja ohjelmakauden aikana.

Tieverkon osalta keskeinen puute on E18 Naantali–Raisio –yhteyden puuttuminen ohjelmasta. Kyseessä on TEN-T-ydinverkon keskeinen puuttuva osuus, jonka pois jättäminen hyöty-kustannussuhteeseen vedoten ei ole perusteltua. E18 Rasion ja Naantalin väli on Lounais-Suomen elinvoimakeskuksen tarkastelun perusteella kauttaaltaan palvelutasoltaan ja turvallisuudeltaan puutteellinen. Hanketta voidaan tarvittaessa myös vaiheistaa siten, että Naantalin keskustan ja Kaanaan välinen osuus hankkeesta toteutetaan ensin. Osahankkeen kustannusarvio on noin 50–60 miljoonaa euroa.

Tieverkon osalta myös valtatie 9 Turun ja Tampereen välillä vaatii parantamista ohjelmakaudella. Liedon aseman ja Auran välinen leveäkaistatie on korjattava nelikaistaiseksi. Nelikaistaistamisesta tehty tiesuunnitelma on hyväksytty ja saanut lainvoiman vuonna 2024. Hanke on perusteltua ottaa osaksi investointiohjelmaa.

Raidehankkeiden osalta Turun kaupunkiseutu katsoo, että Raisio–Naantali–radan peruskorjaus ja sähköistys on palautettava investointiohjelmaan. Ratayhteyden parannus ja sähköistys ovat edellytyksiä kaukojunaliikenteelle ja lähijunaliikenteelle Naantalin keskustaan.

Turun kaupunkiseudun ja Varsinais-Suomen rataverkon kehittämisessä pitäisi yleisesti huomioida nykyistä vahvemmin henkilöjunaliikenteen kehittäminen ja lähijunaliikenteen edellytykset. Junaliikenteen kehittäminen vaatii uusia asemia, seisakkeita ja liityntäyhteyksiä, joita ei ole riittävän konkreettisesti huomioitu investointiohjelmassa.

MAL-sopimukseen ja MAL-rahoitukseen liittyen Turun kaupunkiseutu huomauttaa, että investointiohjelmassa on ohjelman ulkopuolelle jätettyjen suurtenkin tiehankkeiden osalta viittauksia MAL-sopimukseen. Turun kaupunkiseutu toteaa lausuntonaan, että valtion vastuulle kuuluvaa liikenneinfrastruktuuria ei tule siirtää kuntien rahoitettavaksi. Kunnilla on vastattavanaan omat liikenneinvestointinsa, jotka suurten kaupunkiseutujen tapauksessa ovat kustannuksiltaan suuria. Valtion ei tule siirtää oman väyläverkkonsa investointikustannuksia kuntien maksettavaksi.

Lausuntopyynnön kysymys 5: Ohjelmakokonaisuus: miten koette sen, että Väyläviraston ohjelmat esitetään nyt yhtenä kokonaisuutena?

Turun kaupunkiseutu katsoo, että ohjelmien esittäminen yhtenä kokonaisuutena parantaa kokonais kuvaa väylien kunnossapidosta, suunnittelusta ja investointien toimeenpanosta. Liikennepolitiikan kokonaisuutta sekoittaa kuitenkin edelleen se, että muun muassa suuret ratahankkeet (Länsirata) eivät ole osa Liikenne 12 – suunnitelmaa eivätkä hallituksen ja eduskunnan rahoituspäätökset

aina noudata Liikenne 12-suunnitelmaa tai Väyläviraston investointiohjelmaa.

Väyläviraston ohjelmien käsittely yhtenä kokonaisuutena on kuitenkin hyvä ja kokonaiskuvaa parantava päätös.

Lausuntopyynnön kysymys 6: Miten muuten haluatte kommentoida ohjelmakokonaisuutta?

Turun kaupunkiseutu kiittää Väylävirastoa mahdollisuudesta lausua ohjelmakokonaisuudesta. Turun kaupunkiseutu on huolissaan siitä, riittävätkö valtion investointimäärärahat tulevina vuosina suurten kaupunkiseutujen kasvun vaatimiin liikenneinvestointeihin.

Yhteenvetona lausunnostaan Turun kaupunkiseutu esittää, että ohjelmakokonaisuuteen otetaan mukaan seuraavat hankkeet:

Suunnitteluohjelma:

- Turun kehätien (kt 40) yleissuunnitelma valtateiden 8 ja 10 välillä
- Valtatien 10 tiesuunnitelman laatiminen Turun kehätien ja Liedon Loukkaisten välillä
- Uuden Liedon keskustasta Suopohjan kautta Kaarinan Pukkilaan ja Raadelmaan ulottuvan tieyhteyden suunnittelun käynnistäminen (Vt10 – kt40 – Vt1).

Investointiohjelma:

- E18-tien parantaminen Raision ja Naantalien välillä
- Vt 9 leveäkaistatien parantaminen nelikaistaiseksi Liedon aseman ja Auran välillä
- Raision ja Naantalien välisen junaradan perusparannus ja sähköistäminen
- Uusien lähijunaliikenneyhteyksien vaatimien asema-, seisake- ja liityntäyhteysinvestointien konkreettisempi huomioiminen.